

Foto Shutterstock

Af AFSAGT

#Skatter og afgifter
#Skat, virksomheder, selskaber, foreninger, fonde

Af Jakob Bundgaard, ph.d.,
managing director / CORIT Advisory,
professor / Aalborg Universitet og
adj.professor / Aarhus Universitet

Sandheden er det første offer

– om alt det,
der går galt i
skattedebatten
i Danmark!

Baggrund

Temaet for denne udgave af Afsagt er anderledes end normalt – det er nemlig ikke en retsinstans, der har udtalt sig, men endnu en gang medie- og folkedomstolen.

Disse har således dømt konkrete virksomheder til offentlig udskamning uden rettergang og helt uden lovbrud. Hver gang dette sker, udfolder der sig en voldsom debat i medierne, og hver gang håber vi i fagkredse, at parterne dog efterhånden må kunne

mødes om et vist mindstemål af faglig konsensus. Men ak nej! Det følgende er derfor et forsøg på at dissekere anatomien i denne debat og se, hvad man som virksomhed kan gøre for at forberede sig bedst muligt på en potentiel mediestorm, der ikke handler om lovbrud, men kommunikation af skat i en moralsk debat.

Optakten til denne omgang af "company bashing" er afledt af COVID19-krisen, idet de vedtagne hjælpepakker giver mulighed for økonomisk kompensation for lønninger og faste udgifter (vel at mærke efter at den meget gamle epidemilov blev ændret, så kompensation for tvungen nedlukning ikke længere var et retskrav for virksomhederne). Det indgik i den politiske behandling, at Folketinget ikke ønskede at give støtte til virksomheder i skattely. Konkret aftaltes det derfor, at virksomheder med base i skattely i henhold til EU's retningslinjer ikke kan modtage kompensation, i det omfang det er muligt at afskære dem efter EU-retten og eventuelle andre internationale

forpligtelser, som Danmark eller EU har påtaget sig.¹ Konkret udmøntede dette sig i bekendtgørelsen til, at der ikke gives kompensation til virksomheder, som er direkte ejet fra lande, som figurerer på EU's liste over ikke-samarbejdsvillige lande (sortlisten)²

Det er utvivlsomt, at den brede offentlighed som følge af debatten om dette emne under hastebehandlingen i Folketinget havde fået det indtryk, at selskaber i skattely var helt udelukket fra at modtage støttekroner, uanset de tekniske problemstillinger forbundet hermed og uanset, at der er en klar divergens mellem den forståelse af et skattely, som anvendes i medierne og hos visse ”eksperter”, kontra den faktiske virkelighed om dette emne.

TV2 News bragte d. 14. maj 2020 en historie om, at 247 selskaber – herunder syv navngivne selskaber – havde modtaget støtte fra de gældende COVID19-kompensationsordninger, herunder kompensation for faste udgifter og lønkompensation. TV2's vinkel var da også, at de syv navngivne selskabers ultimative ejere var beliggende i, hvad de havde fået nogle eksperter til at kalde skattely, og fandt, at der heri lå en modstrid med formålet bag kompensationslovgivningen.

Med dette seneste eksempel synes retorikken at være skruet endnu et niveau op i forhold til tidligere. Sagen om skatteforholdene for Lagkagehuset m.fl. har vist os, at politikere og visse medier uden forbehold videreformidler nogle tilsyneladende opsigtsvækkende ”afsløringer” og på baggrund heraf udleder nogle meget vidtrækkende konsekvenser. Sagen er blot den, at politikernes og mediernes håndtering af sagen i bedste fald er udtryk for en sammenblanding af forskellige forhold, som ikke meningsfuldt kan behandles i samme kontekst, men som skaber en ”god” historie.

Det må hævdes, at i takt med, at den berømte tone i debatten om de multinationale selskaber bliver skærpet, synes det faglige belæg herfor at være stærkt tvivlsomt, herunder at pilen oftest peger på virksomhederne frem for politikerne, der laver og kommunikerer reglerne. Debatten trænger virkelig til et fagligt løft og til omtanke, før de voldsomme markante og opportunistiske udmeldinger bringes på banen. Som jeg også vil berøre nedenfor, er debatten langt hen ad vejen en moralsk debat, som man generelt siger ikke kan vindes med tekniske argumenter. Heri er jeg helt enig, men samtidig er det min faste overbevisning, at vi som stand også må insistere på et vist mindstemål af faglighed, og på at man ikke kan fordømme nogen moralsk, før man kender lidt til de faktiske forhold. Heri ser jeg en væsentlig opgave.

De forudsigelige reaktioner

De offentlige reaktioner på ovenstående har i høj grad bestået af en voldsom fordømmelse og forargelse, som synes at have nået hidtil usete højder. Det går for vidt at gengive blot et udsnit af de offentlige reaktioner på denne sag, men efterspillet var en voldsom storm rettet mod konkrete virksomheder, herunder særligt Lagkagehuset, som straks kunne mærke kundernes og andres vrede og trussel om boykot mv. efter at være blevet opildnet af blandt andre forfatteren Carsten Jensen. OXFAM Ibis gik skridtet videre på Twitter (16.5.) og bragte udsagn om, at der var tale om landsforrædere (i øvrigt taget ud af konteksten fra afdøde Lars Larsen).

For en virksomhed som i den grad er rettet direkte mod forbrugere, er sådanne angreb en voldsom begivenhed, der potentielt kan resultere i en betydelig (og måske varig) omsætningsnedgang, og alene krisehåndteringen kan tillige blive dyr.

Nogle af kritikerne har brugt denne anledning til at påstå, at sagen viser, at vi jo ikke kan vide, om virksomhederne snyder, og at vi derfor som offentlighed bør have krav på meget mere information om virksomhedernes skatteforhold, så offentligheden selv kan bedømme, om der er tale om skatteplanlægning. Et sådant krav har jeg svært ved at støtte, og jeg tror inderligt ikke, at offentligheden kan få noget meningsfuldt ud af disse informationer. Jeg er ikke begejstret for denne ”reveal and/or explain” tilgang, der er baseret på en tankegang om, at ”hvis man ikke har noget at skjule, har man ikke noget at frygte”. Denne sag mod Lagkagehuset m.fl. synes nærmest at støtte det modsatte – nemlig at informationen misbruges til at skabe forargelse.

Argumentet er også båret af en forestilling om, at der kan foregå meget aggressiv skatteplanlægning, som stort set kan eliminere danske skattebetalinger (der så i givet fald kan gennemskues af offentligheden). Hos en kritiker nævnes brug af høje interne renter, høje franchisebetalinger og høje royaltybetalinger, som efter dennes opfattelse blot kan kanaliseres til skattely. Dette er simpelthen noget sludder.

Historien viser med al tydelighed, at debatten om skatteforhold fortsat ikke er moden eller egnet til at blive ført i pressen og på de sociale medier. Men det er naturligvis en naiv forestilling, at man kan undslippe dette. Derfor bliver man som virksomhed nødt til at indstille sig på, at dette kan komme til at ske på et givet fremtidigt tidspunkt.

Historien viser desværre også, at vi ikke er blevet klogere siden sidste gang, en lignende historie så dagens lys. Det er således rystende, hvor lidt

der tages højde for den jura, som virksomhederne skal agere efter og under, som trods alt også bør indgå i debatten.

Lidt om det faglige i sagen – som ikke altid får den fortjente opmærksomhed

Inden jeg vender mig mod de mere principielle aspekter af diskussionen, er det vigtigt at berøre de faglige elementer heri, idet vi som nævnt bør insistere på, at denne diskussion, selvom den er hævdet at være moralsk, ikke kan føres, uden at der er klarhed over det faglige grundlag. I forhold til de konkrete navngivne syv virksomheder har jeg ikke noget kendskab til disses konkrete skatteforhold, men jeg vil dog hævde, at jeg har et vist kendskab til skattereglerne.

Et af de forhold, der vanskeliggør deltagelse i denne debat, er den massive sammenblanding af forskellige skattemæssige forhold i én pærevælling. Jeg skal forsøge at belyse visse af disse forhold i det følgende.

Er der nogen, der snyder?

Det høres ofte fra kritikerne i debatten, at nogle af de omhandlede virksomheder snyder fællesskabet ved ikke at betale den skat, de er forpligtet til.

Helt indledningsvis må det nok slås fast, at der intet er, der tyder på, at der skulle forekomme egentligt snyd. Skulle dette mod forventning være tilfældet, må vi regne med, at vores dygtige myndigheder opfanger noget sådant – og sørger for den rette beskatning og den rette straf for et sådant snyd. Snyd er per definition ulovligt, og dermed er der tale om en kontrolopgave for myndighederne om at fange og stoppe dette i henhold til de gældende regler.

Ordet snyd bruges dog nok i en ikke-faglig version i medierne og dækker måske over den holdning, at virksomheder, som gør noget, som kunne lade til at være skattemotiveret, dermed er meddelagtige i skattesnyd. Om dette faktisk er tilfældet, eller om kritikerne faktisk tror, der foregår snyd, vides ikke med sikkerhed.

Såkaldt aggressiv skatteplanlægning er i de fleste forhold en umulighed på grund af de mange komplicerede regler, vi har her i riget, som skal modvirke netop sådan noget. Det er

almindeligt kendt, at Danmark indtager en global førerrolle, hvad angår mængden og effektiviteten af sådanne regler. Dette ved vi fagfolk, men det har det desværre med at blive totalt forbigået hos kritikerne.

Hvad er den egentlige faglige kerne?

Se dette er et vanskeligt spørgsmål. Debatten har således været meget diffus i den forstand, at den har handlet om ejerskab gennem skattely, definitionen af skattely, selskabsbeskatning, brug af holdingselskaber, betaling af koncerntermer, transfer pricing og eksistensen af underskud.

Kendere af den internationale skatteret vil vide, at disse mange emner ikke er simple og ikke kan beskrives på få linjer. Disse emner vedrører beskatningen af et selskab såvel som dets ejere. I en grænseoverskridende kontekst kan dette berøre flere lande på én gang.

Den danske debat synes således at hvile på den antagelse (eller vildfarelse), at den danske selskabsbeskatning er påvirket af, hvorfra et selskab er ejet. I Danmark beskattes selskaber som bekendt med 22 % af disses overskud, og dette gælder, uanset hvem der er selskabets ejere, og uanset hvor ejerne er hjemmehørende. Med andre ord er beskatningen som udgangspunkt den samme, uanset om ejeren er hjemmehørende på Cayman Islands eller i Tarm.

Det er således som udgangspunkt meget vanskeligt at argumentere for, at selve ejerskabet skulle udgøre et problem i skattemæssig henseende, og man kan ikke undslippe dansk beskatning ved at være ejet fra et andet land.

Hvad er et skattely?

Dernæst kommer selve dimensionen med, hvornår der er tale om et skattely. Det er velkendt, at dette emne er et meget politisk betændt emne, idet det er kampen mellem staterne, der er på spil. Visse lande ønsker at tiltrække investeringer ved at tilbyde gunstige skattemæssige vilkår. Det har således i mange år været omdiskuteret, hvornår grænsen nås for, hvor gunstige vilkår man kan tilbyde for at tiltrække virksomheder, før man bliver kategoriseret som et usamarbejdsvilligt land, som udøver unfair skattekonkurrence. Dette er der blandt andet kommet en EU-liste over skattely ud af. Det er velkendt, at denne ikke er så omfattende, som ønsket af nogen, men det er dog et udgangspunkt for debatten – frem for en løsrivet og usystematisk anvendelse af skattelybegrebet.

Derfor er det i sig selv problematisk, når nogen i medierne med eksperthatten på formidler en selvbestaltet definition af et skattely, som omfatter langt flere lande på baggrund af uklare eller ikke-eksisterende kriterier. Det er endnu mere problematisk, når man i denne henseende ønsker at fremme sit eget politiske standpunkt ved at fremstille ligeværdige EU-medlemslande som klassiske skattely, herunder

Holland (nr. 7 på listen over Danmarks samhandelslande) og Irland. Paradoksalt er det ofte de samme kritikere, som fremfører at beskatningen skal ske dér, hvor aktiviteterne sker, og så samtidig kritiserer Holland eller Luxembourg for at være hjemsted for ”tomme” selskaber, der ikke beskattes. Det er også nødvendigt at påpege, at lande som Luxembourg, Irland og Holland er EU-medlemslande, og at det strider mod enhver grundtanke i EU, hvis man skal forhindre borgere og virksomheder i at drive virksomhed i og gennem andre EU-lande, blot fordi dette land har valgt at indrette sit skattesystem mere lempeligt end i Danmark. Det er simpelthen ikke troværdigt og kontraproduktivt for samarbejdet, at alle lande, som ikke på alle parametre beskatter lige så hårdt som i Danmark, skulle anses for at udgøre skattelylande.

Debatten kører helt af sporet, når det af danske medier og politikere hævdes, at en mulig lavere skat i ejerlandet direkte forårsager en reduceret beskatning af selskaberne i Danmark. Med en sådan argumentation blandes æbler og pærer, og der er tale om en forfejlet og misforstået kritik.

Sammenfattende er der således ikke nogen dansk skattebesparelse i selskaberne forbundet med ejerskab via et såkaldt skattelyland, og det gælder, uanset om det er et officielt skattelyland eller et land, som medierne eller udvalgte eksperter måtte anse for at udgøre et skattely. At gevinsterne ved et eventuelt salg af aktierne i det danske selskab ikke underlægges en dansk beskatning, er der intet usædvanligt i, idet ejerne ikke er hjemmehørende i Danmark, og idet kapitalgevinsterne for udenlandske ejere ikke beskattes i Danmark. Ejerne beskattes i det land, hvor de bor, når de enten afstår aktierne eller modtager udbyttet fra salget af aktierne længere nede i strukturen.

Brugen af holdingselskaber og skatteneutrale selskaber

Det næste emne, der hyppigt dukker op, er brugen af holdingselskaber eller skattetransparente selskaber i internationale investerings- og selskabskonstruktioner. Sådanne er yderst udbredte og tjener en lang række formål til glæde for investorerne (ikke virksomhederne). Ét af disse formål rela-

terer sig til kollektive investeringsstrukturer, herunder kapitalfonde. I disse strukturer er det en nødvendighed, at investorerne kan modtage deres afkast undervejs eller efter endt ejerskab, uden at der er betalt skat i andre lande, end (i) hvor virksomheden er beliggende, og (ii) hvor investorerne er hjemmehørende. Al yderligere beskatning går ud over det afkast, som kan tilbydes til investorerne, og derfor er det meget udvidet i alle sådanne strukturer, at der indsættes skattemæssigt transparent enheder eller enheder, som er beliggende i lande uden nogen selskabsskat eller udbytteskat (man taler om skatteneutrale enheder). Hermed kan undgås en såkaldt skattelækage mellem beskatningen af virksomheden/selskabet og beskatningen af investorerne/ejerne.

Man kan selvfølgelig have personlige eller politiske indvendinger mod en sådan måde at strukturere investeringer på, men det er dog et faktum, at der ikke er nogen, der mister et skatteprovenu ved dette. Det har været sådan tidligere, at kapitalfonde og andre investortyper kunne indrette sig således, at man ved at etablere et mellem-liggende holdingselskab i et gunstigt land (EU eller DBO-land) kunne undgå kilde-skatte på udbytter og renter i de lande, hvor målvirksomhederne var beliggende. Men igennem mange år er disse muligheder kraftigt reduceret, og nu er der vel i realiteten tale om, at de bliver stillet på samme måde, uanset om der investeres direkte eller indirekte via mellemliggende selskaber, herunder hvis den mellemliggende enhed ikke tjener noget selvstændigt formål ud over at forsøge at skaffe investorerne en skattemæssig fordel.

I alle de tilfælde, hvor der er indsat et holdingselskab som ejer af en dansk virksomhed, kan man ikke anvende en sådan struktur til at kanalisere udbytter eller renter til bagvedliggende investorer i skattelylande. Der vil således i de fleste tilfælde blive udløst en dansk kildekat på renter eller udbytter, medmindre udbytter mv. akkumuleres hos den mellemliggende enhed og ikke tilgår investorerne.

Brugen af transfer pricing?

De fleste fagfolk har bemærket, at det i debatten til tider nævnes, at de udskældte virksomheder ”bruger transfer pricing” til at sikre en minimering af skatten i Danmark. Alene formuleringen ”bruger transfer pricing” siger noget om den manglende indsigt i værnsreglerne om transfer pricing. Naturligvis sættes der priser på de interne transaktioner – for det kræver lovgivningen jo, som yderligere kræver, at dette skal ske på samme måde som til eksterne parter. Det, der naturligvis menes, er, at man ved hjælp af kunstigt høje priser på varer, services og renter kan kanalisere overskuddet ud af Danmark til de lavtbeskattede lande, hvorved Danmark mister provenu ved et forhøjet fradrag i Danmark.

Hertil er kun at bemærke, at vi i Danmark har en lovgivning, som er fuldstændig konform med den globale best practice i form af armslængdeprincippet, som er dybt

forankret i vores lovgivning og i OECD’s globale principper. Derfor må man nok sige, at hvis det forekommer, at der kanaliseres overskud ud af Danmark via denne teknik, så skyldes det, enten at myndighederne ikke har opdaget det, eller at de faktisk har opdaget det og vurderet det nærmere, men har konstateret, at alt er i orden, dvs. at betalingerne er fuldstændig på niveau med, hvad der skulle betales til en uafhængig part. Der er således ikke vundet noget ved at handle med nærtstående! Det er i hvert tilfælde ikke sådan, at de danske skattemyndigheder holder sig tilbage med at udfordre de grænseoverskridende betalinger, hvilket et kig i den årlige statistik over rejste sager viser med stor klarhed (foreløbigt 80 mia i forhøjelser).

Jeg kan forstå på kritikerne, at der også kan være tale om aggressiv skatteplanlægning, selv hvor man handler med sine nærtstående til priser og på vilkår, som man ville tilbyde og acceptere fra en uafhængig tredjepart. Påstanden bygger simpelthen på et ønske om, at handel med nærtstående skattemæssigt skal behandles dårligere. Jeg savner ganske enkelt evner til at argumentere imod – men det er mit fromme håb, at dette siger mere om argumentet end om mine ydmyge evner.

Hvordan er det nu med underskud og skat?

I flere af de sager, der har nået mediemøllen, har der indgået underskud. Dette betyder, at en virksomhed ikke betaler skat i Danmark for de år, hvor der er underskud. Jeg medgiver, at det kan virke opsigtsvækkende, at en virksomhed over en årrække ikke betaler skat i Danmark, men man kan ikke per automatik herfra slutte, at virksomheden foretager aggressiv skatteplanlægning. Der kan være rigtig gode grunde til underskuddene, eksempelvis omkostninger til massive investeringer, som skal tjenes ind over en lang årrække, eller en branche, som generelt er presset.

Det særlige ved skattemæssige underskud, som genereres af selskaber i Danmark, er, at disse så at sige kan gemmes til bedre tider, hvor selskabet tjener penge, og således kan modregne de tidligere afholdte udgifter i fremtidige indtægter. Dette er i min optik helt naturligt. Derved ”straffes” man eksempelvis ikke for at afholde udgifterne i december 2019, mens indtægterne skabes i 2020 eller senere. I Danmark har vi i årtier haft særlige regler, der giver selskaberne denne mulighed for at udligne på tværs af perioder, når udgifter og indtægter ikke fremkommer på samme tidspunkt. Samtidig indeholder skattelovgivningen på dette område nogle af de mest komplicerede såkaldte værnsregler, som skal forhindre, at selskaber kan udnytte sådanne underskud i situationer, hvor lovgivningsmagten mener, dette ikke bør kunne forekomme.

Dette centrale princip synes at volde visse politikere og medier betydelige forståelsesmæssige vanskeligheder. Underskud behandles nærmest i sig selv som noget odiøst, selv om de jo primært dækker over reelt forretningsmæssige tab eller investeringer opstået i det pågældende år eller tidligere år. Princippet er velkendt i det meste af verden, og visse steder går man endda skridtet videre og udbetaler allerede indbetalte skatter, hvis der senere opstår skattemæssige underskud. Det kræver således ikke nogen form for aggressiv skatteplanlægning at

undgå betaling af dansk selskabsskat, så længe det overskud, der genereres, ikke overstiger det underskud, der allerede tidligere er opstået og fremført til tiden, hvor indkomsten opstår. Retten til fremførelse gælder nemlig uden tidsmæssige begrænsninger og kan derfor fremføres i det uendelige. I 2012 er der kommet yderligere begrænsninger til, således at fremførte underskud alene kan føre til en reduktion af et selskabs overskud med 60 pct. (ud over et vist mindre grundbeløb).

Når visse politikere og medier angriber virksomheder, som blot har tilladt sig at gnave af på de tidligere oparbejdede underskud (som vel at mærke dækker over faktisk afholdte udgifter), så er der tale om en næsten uforklarlig mangel på kendskab til de faktiske forhold i skattesystemet, herunder kendskab til, hvorledes systemet fungerer og har fungeret i årtier.

Brug af meget gæld med høj rente

Det bliver oplyst, at der i nogle af de udskammede virksomheder anvendes en høj gældsætning, som tillige havde en høj rente.

Betaling af renter mellem koncernselskaber skal ske på markedsmæssige vilkår. Dette fremgår direkte og klart af lovgivningen. Det er uoplyst, om dette spørgsmål om transfer pricing har været undersøgt af Skattestyrelsen for de konkrete virksomheder. Hvis således skattemyndighederne har været oplyst om eksistensen af interne låneforhold, men ikke har fundet anledning til at kritisere dette, må det altså kunne lægges til grund, at selskaberne også her havde overholdt Danmarks lovgivning, og at de selvangivne renteudgifter var reelle og på markedsmæssige vilkår. Der er grund til at mene, at hvis Skattestyrelsen først har kigget på vilkårene for lånene og vurderet disse i lyset af, at selskabet i en årrække havde været underskudsgivende i Danmark, så er der tale om acceptable samhandelsvilkår. Det har således gennem nogen tid været erklæret målsætning hos Skattestyrelsen at kigge datterselskaber af udenlandske selskaber særligt efter i sømmene, når disse har skattemæssige underskud. Vi har ikke grund til at tro, at virksomheder i noget større omfang skulle slippe fri af denne kontrolindsats.

Konkret for Lagkagehuset var det oplyst, at en mellemfinansieringsrente på godt 8 % siden blev ændret til 1,2 % af virksomheden selv før mediehejzen. Om de 8 % var acceptabel, er det umuligt at udtale sig om, men det er dog vigtigt at holde sig for øje, at det bestemt ikke er udelukket, at dette kan forekomme og endda også højere, hvis virksomheden er mindre solid og risikobetonet (uanset om der er 0-rente i samfundet).

Den danske lovgivning er indrettet således, at hvis der hos et selskab optages for meget gæld fra andre koncernselskaber, vil man ikke kunne fratække renterne fuldt ud i Danmark. Hertil kommer et antal særdeles komplekse regler, som også begrænser mulighederne for at fratække renter til banker og alle andre, hvis gælden og renterne ikke har en sammenhæng med skabelsen af skattepligtig indkomst i Danmark. Eksempelvis kan renteudgifterne ikke reducere den skattepligtige indkomst før afskrivninger med mere end 30 %, dvs. 70 % står stadig tilbage til beskatning. Dermed fungerer dette ikke som en metode til at udhule skatteprovenuet i Danmark og ej heller til med et slag at skabe et skattemæssigt underskud her i landet (modsat hvad nogle kritikere ellers bringer ind i debatten).

Det næste er så, at de betalinger, der forlader Danmark til fx Luxembourg, kan ifalde en skat i Danmark (en såkaldt kildeskat på op til 22 % på modtageren), samtidig med at modtagerselskabet i øvrigt også er underlagt de lokale skatteregler i hjemlandet. En række betingelser skal være opfyldt, hvis en sådan skat skal komme på tale i Danmark. Vurderingen af, om dette er tilfældet eller ej, er en kompleks øvelse, der blandt andet forudsætter, at den umiddelbare ejer af det danske selskab skal anses for at være den retmæssige ejer af de omhandlede renter. Det skal i denne forbindelse nævnes, at der netop verserer en række sager om netop dette spørgsmål i domstolssystemet og at EU-Domstolen allerede har stillet store krav til modtagerselskabets aktivitet og rådighed, for at denne kan modtage renterne uden dansk kildeskat. Ligeledes skal det nævnes, at det fremgår af dansk lovgivning, at der skal ses bort fra arrangementer eller serier af arrangementer, der er tilrettelagt med det hovedformål, eller der som et af hovedformålene har at opnå en skattefordel, som virker mod formålet og hensigten med skatteretten, og som ikke er reelt under hensyntagen til alle relevante faktiske forhold og omstændigheder.

Har forskningen virkelig talt?

Ofte bliver et økonomisk forskningsarbejde citeret for at estimere, at Danmark som følge af skatteplanlægning mister skatteprovenu i størrelsesordenen 7 mia. årligt. Jeg må sige, at jeg personligt hører til dem, som er yderst skeptisk over for dette studie. Så vidt jeg har forstået, er studiet baseret på internationale data, som overfører disse til Danmark ved en simpel forholdsmæssig omregning. Jeg har forsøgt at spørge nogle af forfatterne, hvilke lovlige metoder virksomhederne skulle gøre brug af for at opnå disse betydelige besparelser. Men svaret er udeblevet – med

god grund tror jeg, idet det, så vidt jeg kan vurdere, slet ikke er muligt at gennemføre nogen større grad af skatteplanlægning, som involverer Danmark, når man tager med i betragtning, at Danmark på langt de fleste områder ligger i front på verdensplan med omfanget af konkret og omfattende værnsløvgivning (som til illustration eksempelvis EU-Kommissionens rapport fra 2015 (European Commission, Taxation Papers, Working Paper N. 61 -2015: Study on Structures of Aggressive Tax Planning and Indicators), hvor Danmark rangerer i den absolutte top blandt de 28 EU-lande, hvad angår modstandsdygtighed over for aggressiv skatteplanlægning).

Den principielle diskussion

Den nylige debat er på sin vis typisk for tidsånden. Der stilles i højere grad krav til skatteydere, som åbenlyst rækker videre end indholdet i landets vedtagne love. Det er en forudsætning, at virksomhederne følger skattelovene, men herudover skal virksomhederne også agere ansvarligt, herunder på skatteområdet, og kunne kommunikere dette.

Som det ses af ovenstående, findes der et omfattende og detaljeret regelsæt, som skal overholdes af alle selskaber beliggende i Danmark, og der findes ikke alle de muligheder for skatteundgåelse, som myterne stiller op.

Det kan i sig selv kræve en omfattende vurdering at fastslå, hvorledes retsstillingen er for det enkelte selskab. I dette lys må en virksomhed med rimelighed kunne forvente, at man har gjort sin samfundspligt, når reglerne er overholdt, og ikke af egen drift skal sigte mod en skattemæssig situation, der er ringere, end hvad der altså følger direkte af lovgivningen.

Det er værd at nævne, at betydningsfulde dommere i ind- og udland gennem tiderne har udtalt, at skatteydere (herunder selskaber) ikke er forpligtet til at vælge den løsning eller struktur, som indebærer den højeste skat, men derimod er berettigede til at vælge de mindst skattebelastede alternativer. Dette er også udtalt af såvel den danske Højesteret som af EU-Domstolen.

Dette ligger også godt i tråd med den almindelige opfattelse i erhvervslivet om, at skat er en omkostning, som ansvarligt og nøje skal monito-

res på linje med andre omkostninger i en virksomhed med henblik på at kunne konkurrere på markedet og sikre ejernes investering. Det skal således sikres, at der ikke betales en højere skat, end hvad lovgivningen kan føre til. Det er jo netop vigtigt at holde sig for øje, at man altid kunne finde en måde at opnå en højere beskatning som virksomhed, hvis man ikke er forsigtig. End ikke det mest puritanske moralkodeks kan vel kritisere, at virksomhederne ikke vælger de dyreste løsninger, hvis de også gerne skulle eksistere fremover.

Samtidig skal der sikres mod, at den samme indkomst ikke beskattes samtidig i flere lande. Særligt sidstnævnte er i de senere år blevet vanskeliggere i takt med landenes kamp om skattekroneerne.

Hvis politikerne er utilfredse med virksomhedernes aktiviteter, bør man ændre lovgivningen. Sagen er blot den, at der allerede findes regler, som skal forhindre uønsket adfærd, og at der ikke i væsentligt omfang synes at kunne indføres yderligere skærper af skattereglerne i Danmark.

Den klart sænkede grænse for, hvornår en virksomheds aktiviteter udrames til at være udtryk for aggressiv skatteplanlægning eller skattesnyd, må også ses i sammenhængen med en klart stigende tendens til aggressiv adfærd hos forskellige landes skattemyndigheder. Dette synes i særlig grad at blive intensiveret i krisetider med et politisk pres. Alene af denne årsag skal det blive interessant at se, hvordan dette kommer til at udspille sig i kølvandet på corona-krisen.

Når politikere offentligt og alene på baggrund af mediebragt omtale af en konkret virksomheds forhold vælger at fordømme virksomheder og kræve offentlig sortlistning af disse, er der i mine øjne tale om magtmisbrug (her brugt i en ikke-juridisk forstand), som er udtryk for et endog meget betænkeligt skråplan. Dette gælder i særdeleshed, når det er særdeles tvivlsomt, hvad der udgør virksomhedens brøde ud over at have overholdt landets skattelovgivning.

Den moralske dimension

Vi hører ofte, at denne debat om virksomheders skatteforhold er ”moralisk”. Når moral-/etik kortet er spillet, er det så godt som umuligt for en virksomhed på bagkant at tilbagevise påstanden, idet vi hermed har med en allerede følelsesladet debat at gøre. I følelsesladede debatter spiller fagligheden ikke en særligt stor rolle, da præmisserne i det væsentligste allerede er udlagt. Derimod spiller evnen til klar kommunika-

tion, krisestyring og at skabe sympati ind i stedet. En stor del af kommunikationen og krisestyringen udgør først og fremmest at skabe klarhed om, ”hvordan er det” og ”hvordan burde det være”, da disse forskellige punkter særligt i den moralske debat sammenblandes, og alle argumenter fremstår som mere eller mindre lige valide.

Netop når vi har med en moralsk debat at gøre, synes ingen at ville skære igennem og erklære visse af de mere vidtløftige argumenter for usandfærdige (én kærkommen undtagelse er professor Anders Nørgaard Laursens citat til Detektor d. 24.5., hvorefter en Carsten Jensens udsagn bliver kaldt ”noget sludder”). Dette betyder, at der opstår et tyranni, hvorefter ingen argumenter er bedre end andre. Til det må man blot sige, at nogle argumenter indiskutabelt er korrekte, mens andre ikke er det.

En moraliserende debat er i sig selv helt nødvendig, men de største kritikere af virksomhederne, herunder journalisterne, må som et mindstemål sætte sig ind tingene, uanset om den ”gode” historie muligvis bliver mindre interessant, eller at den stærke unuancerede kritik ikke kan opretholdes. Verden er nemlig ikke kun sort og hvid, og skattereglerne er både komplekse og opfanger samtidig langt de fleste mulige forsøg på skatteplanlægning fra virksomhedernes side – dette gælder i hvert tilfælde de metoder, som kritikerne fantasierer om, at virksomhederne i stor stil benytter sig af.

Den moralske dimension er for løs og udefinérbar til at kunne udgøre grundlaget for virksomhedsdrift. Det er dog klart, at det gælder for alle virksomheder, at de bør og skal opføre sig ansvarligt, herunder også på skatteområdet. Diskussionen om fairness i skattedebatten er heldigvis blevet fortrængt af det bedre begreb om ansvarlig skat. Det er således efterhånden åbenlyst, at virksomheder bliver nødt til at forholde sig til skat på ansvarlig vis, men også samtidig sikre, at virksomheden drives bedst muligt, herunder gennem opnåelse af et konkurrencedygtigt afkast.

Det er heller ikke en retsstat værdigt, at lovgiver offentligt medvirker til at udskamme virksomheder, som faktisk overholder landets love, men som måske ikke har ageret, som disse politikere personligt måtte ønske.

Enhver diskussion baseret på moral er særdeles vanskelig, men afslører også i høj grad et hykleri. Mens alene ejerskabet til et dansk selskab fra et lavtbeskattet land giver anledning til den store tur i mediemøllen, synes sort arbejde (som i øvrigt er ulovligt!) at være mere alment accepteret og udgør på lange stræk normen i samfundet, som udgør størstedelen af de manglende skatteindtægter (skattegab). Tilsvarende kan man

se, at det nærmest er en folkesport at foretage grænsehandel, som alene er drevet af et ønske om skatte- og afgiftsminimering (aggressiv skatteplanlægning).

Endelig vil jeg fremhæve, at vi i Danmark ynder at hylde vores sportsfolk, som har gjort sig gældende internationalt. Det er dog tankevækkende, at disse oftest har bosat sig steder uden for landet, hvor skatten er betragteligt lavere end i Danmark, på trods af, at disse personer har modtaget uddannelse og Team Danmark-støtte hele deres liv. Sjældent ser vi disse folkelige skikkelser henvist til at gå bodsgang på samme vis, som erhvervslivet må stå model til, endda uden at have udført en tilsvarende skatteplanlægning om sportsstjerne åbenlyst har gjort.

Hvem bærer ansvaret?

Efter denne seneste omgang ”company bashing” kan man konstatere, at vi ikke kollektivt bliver klogere fra gang til gang, og at debatten ikke føres på et mere kvalificeret grundlag. Forargelsen synes derimod at være stigende.

I mine øjne ligger der en væsentlig del af ansvaret for denne debat hos journaliststanden, som det lader til ganske enkelt ikke ønsker at forstå eller præsentere det faglige indhold, idet dette vanskeliggør den ”gode” historie. Jeg har hørt forlydender om, at journalister ikke har taget imod invitationer til at modtage undervisning i, hvordan tingene fagligt hænger sammen. Hvis dette er situationen, er vi fastlåst, og mange vil ukritisk viderebringe de historier, medierne bringer.

Når nogle politikere blander sig i koret og udskammer konkrete virksomheder og dermed reel undsiger den lovgivning, de selv har medvirket til at udarbejde (eller endnu værre kontrollen heraf), gør dette situationen endnu mere betændt. De samme politikere ved formodentlig godt, at de ikke kan gennemføre yderligere stramninger af lovgivningen, idet denne allerede er særdeles stram.

Når dette er sagt, er det også nødvendigt at påpege, at virksomhederne ofte bærer et klart medansvar for, at tingene kører så skævt, som de gør. Dette skyldes blandt andet, at virksomhederne dels har reageret for sent, idet beredskabet ikke har været klart (og dermed giver næring for diverse teorier) og dernæst, at visse virksomheder har forsøgt at forklare sig alene med henvisning til de tekniske forhold ved brug af standardformuleringer. En sag om moral og følelser kan aldrig vindes alene på teknik, og dette gælder særligt, når kritikerne ikke på konkret vis har kunnet **påpege**, hvori virksomhedernes forsømmelse ligger.

Hvordan er man så bedst forberedt som virksomhed?

Der er yderst relevant at forstå, hvilke muligheder man i det hele taget har for at agere proaktivt som virksomhed. Når sagen rammerne medierne, er slaget jo næsten tabt på forhånd, for da indtræder der en form for kollektiv argumentresistens med store følelser på spil. Se blot eksemplet med Starbucks i UK, hvor man forsøgte forskellige strategier, herunder en trussel om at tilbagetrække investeringer og endte med at betale mere skat end krævet af loven.

Konkret er det min anbefaling, at man som virksomhed gør følgende:

- Vær forberedt.
  - Dette indebærer, at virksomheden gør sig sin holdning til skattemæssige forhold klart. Som virksomhed må man erkende, at tiden er løbet fra et stringent fagligt fokus. Stå fast på, hvad der er korrekt og ukorrekt i faglighed henseende, men vær samtidig klar over, at der er mere på spil, og at ”perception is reality”. Virksomheder af en vis størrelse har typisk deres egne spilleregler i form af en skattepolitik, som også skal overholdes. Men hertil kommer en yderligere dimension om, at man også altid skal overveje konsekvenserne af forskellige transaktioner i forhold til renommé og omdømme, og hvordan tingene kan opfattes af og forklares til en lægperson.
  - Desuden bør man danne sig et overblik over egne forhold med henblik på at vurdere, om der kunne være noget i ejerstrukturen, verserende sager eller andet, som gennem offentlighedens linse kan være svært at forklare eller forstå – ”hvis det ikke kan forklares, kan det

ikke forsvares”. Dette gælder særligt for virksomheder, som er rettet direkte mod forbrugere.

- Dette kan munde ud i en konkret forberedt strategi, således at **særligt virksomheders topledelse er klar til at melde sig ind i debatten**, straks denne måtte opstå, med klare budskaber, som er koordinerede, konsistente, korrekte og gennemarbejdede.
- Kom på banen og kom på banen i tide (dvs. hurtigt).
- Dette nødvendiggør ovenstående om forberedelsen.
- Samtidig skal man være villig til at stille op til interviews.
- Forklar jer godt, enkelt og præcist på baggrund af det forberedte informationsberedskab om de identificerede sensitive forhold, som alle skal være analyseret og testet i detaljer forud herfor.
- Tænk også på modtagerne af budskabet, og tal ikke kun teknik, men fremstå sympatisk og empatisk.
  - Dette indebærer, at man som virksomhed skal være forberedt på, hvordan andres moralkodeks kunne vurdere din virksomhed, uanset om virksomheden har ageret lovligt.
- Vær så transparent som muligt.
  - Som tingene udvikler sig, må man som virksomhed også gerne gøre sig det klart, at mere og mere bevæger sig i retning af transparens på skatteområdet. Det er således klart forventningen, at transparens-toget er kørt og ikke har tænkt sig at stoppe inden for den nærmere fremtid. Derfor kunne man gøre klogt i at overveje at gå ind i arbejdet med at sikre øget transparens og derved selv være i styring på, hvordan informationen bedst kommunikeres.

Noter

- 1 Dette fremgår af Aftale om hjælpepakker til lønmodtagere og virksomheder mv. i forbindelse med gradvis genåbning af Danmark, dateret 18. april 2020.
- 2 Kravet fremgår af § 6, stk. 2, i Bekendtgørelse om kompensation for faste omkostninger til virksomheder i økonomisk krise som følge af COVID-19, som umuligt kan være udtænkt af en skattejurist i al sin meningsløshed. Ordlyden angiver: ”Retten til kompensation efter reglerne i denne bekendtgørelse er betinget af, at virksomheden har betalt og for indkomståret 2020 vil betale den skat, som den er forpligtet til i henhold til gældende internationale aftaler og nationale regler. Det indebærer, at retten til kompensation er betinget af at virksomheden selv eller en legal ejer, der har kontrol med virksomheden fx i form af besiddelse af en ejerandel på mindst 25 pct., ikke er skattemæssigt hjemmehørende i et land, som optræder på EU’s liste over lande med skattely, jf. § 8, stk. 4.”